

N:o 40.

Herr A. Bengtsson i Kärrmossen: Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag för byvägars byggande och underhåll.

Vid sistförflutna års riksdag väckte jag motion derom, att Riksdagen uti underdånig skrifvelse måtte anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och förelägga nästpåföljande riksdag förslag till lag för byvägars byggande och underhåll och anförde därför följande skäl:

Då den inkomst, som de flesta jordbrukare hittills haft genom afverkning af skogsprodukter, nu allt mer och mer börjar afsina, till följd af de stora afverkningar, som under en lång följd af år egt rum, och dertill kommer, att prisen på trälast, till följd af konkurrens från andra länder, så betydligt fallit under de senare åren, att nettobehållningen för det virke, hvarå är lång transport, blifver rätt liten, så är det nödvändigt för jordbrukaren att på annat sätt söka bereda sig inkomst, hvilket lättast och säkrast torde ske genom ett förbättradt jordbruk och en förbättrad ladugårdsskötsel samt genom inrättande af mejerier; men för att kunna vinna framgång dermed fordras goda vägar och lätta kommunikationer, och hafva stora framsteg dermed blifvit gjorda genom jernvägsbyggnader samt förbättring och omläggning af allmänna vägar, hvarigenom många egendomar blifvit mycket förbättrade och genom de lätta kommunikationerna lemna sina egare vida större afkastning än hvad som tillförene varit fallet samt stigit i högre pris; men då det icke kan låta sig göra att till hvarje by få allmän väg, så finnas många och stora

byalag, som hafva långa byvägar att färdas, innan de komma till allmän väg eller afsättningsort; och som icke någon lag för byvägars byggande och underhåll finnes, hvilken kan ålägga de tredskande att hålla sina vägstycken i farbart skick, så äro de flesta byvägar mycket svåra att färdas samt vissa tider af året nästan ofarbara och lägga alltså hinder i vägen för att kunna, som sig borde, upphjelpa jordbruket och ladugårdsskötseln, ty därför erfordras farbara vägar för att kunna frakta gödningsämnen och kraftfoder m. m. till egendomarne och landtmannaprodukter från desamma; och då nu frågan står på dagordningen att få en ny lag för de allmänna vägarne byggande och underhåll, helst som komiterades underdåniga betänkande angående förändrad lagstiftning i fråga om utgörande af väghållningsbesväret på landet redan 1881 var färdigt, samt nämnda år utremitterades till samtliga landstingen inom riket, hvilka deröfver afgifvit underdåniga yttranden, och således antagligen med första kommer att framläggas för Riksdagens pröfning och afgörande, anser jag att tiden borde vara inne för att söka få en lag för byvägars byggande och underhåll, ty detta skulle, enligt mitt förmenande, betydligt upphjelpa jordbruket å de egendomar, som ligga aflägsset från allmänna vägar eller lätta kommunikationer.

Några byalag hafva ingått i förening om att hålla sina byvägar i lagligt och farbart skick samt antagit och befullmäktigat syneförrättare, hvilken eger att, mot lega, på de försunliges bekostnad sätta vägen i fullgodt stånd, och har erfarenheten visat, att dessa byalag hafva goda byvägar utan synnerlig kostnad; men sådana föreningar äro icke lätta att få till stånd samt äro ej bindande för andra än dem, som underskrifvit föreningen, utan är en lag för byvägars byggande och underhåll af behovet påkallad.

Denna motion äfven som en annan i samma syfte blefvo af Lag-Utskottet tillstyrkta och Utskottets betänkande af Andra Kammaran utan votering godkändt, hvaremot Första Kammaran afslog samma betänkande med 55 röster mot 15, hvadan frågan för den gången förföll.

Jag kan dock icke underlåta att äfven vid innevarande riksdag förnya min motion i ämnet. Behovet kräfver ändrad lagstiftning i detta afseende, ty den mindre samfärdseln är äfven af stor vigt, men medlen för densamma befinnas mångenstädes i ett bristfälligt skick. Detta är förhållandet i synnerhet med utfarts- och byvägar.

Lätt torde kunna inses svårigheten för dem, som bo aflägsset från allmän väg, att vara skyldige deltaga i underhållet af de allmänna vägarne lika med dem, som bo alldeles invid desamma, under det att den egna utfartsvägen ofta kan vara nästan ofarbar. I brist på fullständig

lag kan endast undantagsvis genom öfverenskommelse en dylik väg försättas i farbart skick. Att åvägabringa en rättvis och lämplig grund för vägunderhåll af detta slag kan stundom vara omöjligt för en domstol, som har att upptaga och afgöra mål i detta afseende. »Domaren skall grannt veta lagen, der han efter döma skall, ty lagen skall vara honom för en rättelse», så lyder en af våra domareregler. Men huru skall han kunna veta och rätta sig efter en lag, som är ofullständig och otydlig? Derfor har ock mången domare varit villrådlig vid handläggning af dylika mål. Och för öfrigt, huru skulle man reda sig, om öfrig lagstiftning vore sådan, att alla samhällsangelägenheter skulle afgöras af domstol?

De, som vid sistlidna års riksdag motarbetade förslaget, anförde, att dess antagande dels skulle komma att uppskjuta afgörandet af frågan om underhållet af de allmänna vägarne, dels öka kommunalbördorna och dels medföra skyldighet för mindre industriidkare att deltaga i berörda vägars underhåll.

Dessa skäl anser jag dock icke vara hållbara eller grunda sig på verkliga förhållanden. Ty frågan om de allmänna vägarne underhåll kan, enligt mitt förmenande, icke afgöras i sammanhang med frågan om underhåll af byvägar, enär för dessa skilda ändamål en väsentligt olika lagstiftning måste åvägabringas. Icke lärer väl heller någon ökad tunga genom ifrågavarande lagstiftningsåtgärd drabba kommunerna, enär frågan gäller en utjemning och reglering af ett redan befintligt onus, som kan utgöras in natura af byalaget. Beträffande underhållsskyldige, så lär väl aldrig komma i fråga att andra än de, som begagna vägen och deraf hafva nytta, skola åläggas berörda skyldighet.

Att framlägga något lagförslag i ämnet tilltror jag mig icke, men anhåller få angifva några grunder för meranämnda skyldighets utgörande.

1:o. Till byvägar räknas sådana, som genomskära ett eller flere hemman och hvilka utgöra byalagets gemensamma utfartsväg, men ej sådana, som utgrena sig till hvarje bostad.

2:o. Byvägars byggande och underhåll utgöres af dem, som inom byalaget ega fastighet, samt idkare af industri, som är med fastighet förenad, efter fyrktal.

3:o. I fråga om byvägs indelning till underhåll eger byggnadsskyldig rätt att hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande begära förordnande för en landtmätare eller annan sakkunnig person jemte två ojäfvige gode män att på de byggnadsskyldiges bekostnad verkställa delningen äfvensom att på förslag af byggnadsskyldige bestämma huru stor del af de inom byalaget befintliga vägar som skola ingå i delningen.

4:o. Byalaget eger att uppgöra med syneförrättare om vägens synande, hvilken förrättning årligen verkställes. Skulle enighet dervid ej ernås, förordne uppå ansökan Konungens Befallningshafvande syneförrättare, som eger att emot lega på underhållsskyldigs bekostnad låta afhjelpa befintliga brister.

På nu angifna grunder anhåller jag vördsamt få föreslå,

att Riksdagen för sin del ville besluta att ingå till Kongl. Maj:t med underdånig skrifvelse derom, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för en kommande Riksdag framlägga förslag till lag för byvägars bygande och underhåll.

Stockholm den 25 Januari 1886.

Anders Bengtsson.

N:o 41.

*Af Herr **Back Per Ersson** i Buska: Om förändrad lydelse af 22 § i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet.*

I Kongl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 § 11 stadgas, att röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal; i Rättegångsbalken Kap. 1, § 1: att nämndemän skola i kommunalstämma väljas och hafve hvarje röstande en röst; i Kongl. Maj:ts nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866 § 19: att gode män skola i allmän kommunalstämma väljas, och tillkommer hvarje röstande en röst; i Kongl. Maj:ts nådiga för-